

БОЛОНСКА ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ОБЩОЕВРОПЕЙСКО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ

СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ МИНИСТРИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Процесите, които протичат в Европа, благодарение на изключителните достижения от последните години се превърнаха в конкретна реалност за Европейския съюз и неговите граждани. Перспективите за разширяване едновременно със засилването на контактите с другите европейски страни придават още по-широко изменение на реалността.

Същевременно ние сме свидетели на нарастващо желание, както у представителите на политическите среди, така и у тези на академичната общност и на обществото като цяло, за цялостното изграждане на Европа и в частност изграждане чрез засилване на интелектуалното, културното, социалното и научно-техническото измерение.

Европа на познанието вече необратимо се възприема като фактор на човешкото и социалното развитие и като необходим елемент за засилване и обогатяване на европейското самосъзнание. Самосъзнание, което е в състояние да даде на своите граждани необходимите познания за посрещане на предизвикателствата на новото хилядолетие едновременно с убеждението за необходимостта от споделянето на общи ценности, от принадлежността към общо социално и културно пространство.

Значението на образованието и на образователното сътрудничество е всепризнато като подпомагащо развитието на устойчиви, мирни и демократични общества. Това се отнася с особена сила за положението в Югоизточна Европа.

Сорбонската декларация от 25 май 1998 г., която беше породена от тези съображения, посочи централната роля на висшите училища в процеса на развитие на европейските културни измерения. Тя подчерта, че създаването на Европейско пространство за висше образование заема централно място както в процесите на засилване на мобилността и устройване на работа, така и в цялостното развитие на европейския континент.

Редица европейски страни приеха поканата да работят за постигането на записаните в декларацията цели, като или я подписаха, или впоследствие изразиха своето принципно съгласие. Започналите в този период процеси на реформа в областта на висшето образование доказаха на практика желанието на редица правителства да работят в тази посока.

Европейските институции за висше образование от своя страна приеха предизвикателството и заеха основно място в процеса на изграждане на Европейското пространство за висше образование, като същевременно се позоваваха и на принципите, залегнали в университетската Магна Харта, подписана също в Болоня през 1988 г. Това е от изключително значение, като се има предвид, че независимостта и автономията на висшите училища означават, че висшето образование следва непрекъснато да се адаптира към променящите се изисквания, обществените нужди и напредъка в областта на науката.

Учебните програми бяха ориентирани правилно и си поставиха значими цели. Достигането на по-голяма съпоставимост и сравнимост на системите за висше образование се нуждае от своеобразна непрекъснатост с оглед достигане на поставените цели. Ние трябва да подкрепим този процес чрез предприемането на подходящи стъпки. Срещата на 18 юни беше среща на представители на правителствата и на академичната общност от всички страни, като направените предложения очертаха конкретни предстоящи инициативи.

Една от основните ни задачи е да повишим конкурентноспособността на европейските системи за висше образование на международно ниво. Жизнеспособността и силата на всяка цивилизация може да бъде измерена с привличането, което нейната култура оказва на други страни.

Ние трябва да гарантираме, че европейското висше образование ще бъде привлекателно за останалата част на света в степен, равна на забележителните му културни и научни традиции.

Като декларираме нашата подкрепа за принципите, залегнали в Сорбонската декларация, ние се ангажираме да съгласуваме нашите краткосрочни цели в образователната ни политика. На всяка цена тези цели трябва да бъдат постигнати до 10 години от началото на третото хилядолетие. Целите, които считаме за първостепенни при изграждането на европейското пространство за висше образование и за засилване на значението на европейското висше образование в света, могат да бъдат обобщени както следва:

- *Възприемане на разбираема и съпоставима система на висшето образование, подпомагана и от въвеждането на Дипломното приложение, с цел повишаване на шансовете за намиране на работа в Европа и за повишаване на конкурентноспособността на европейското висше образование;*

- *Възприемане на система, включваща два основни цикъла (underpostgraduate). Достъпът до втория цикъл ще изисква успешно завършване на първия цикъл, чиято продължителност ще бъде най-малко 3 години. Образователната степен, получена след първия цикъл и даваща определена степен на квалификация, ще дава достъп до европейския пазар на труда. Вторият цикъл ще води до магистърска и/или докторска степен, както е в редица европейски страни;*

- *Въвеждането на система от образователни кредити, подобна на ЕКТС (Европейската кредитна трансферна система), в качеството на средство за засилване на студентската мобилност. Кредити могат да се получават и извън системата на висшето образование, в това число и в системи за учене през целия живот, в случай че тези кредити се признават от съответните приемащи висши училища.*

- Засилване мобилността, особено по пътя на преодоляването на препятствията пред свободното движение и по специално:

- За студенти – достъп до образование и обучение и свързани с тях дейности;

- За преподаватели, изследователи и администратори – признаване в Европа на периодите на обучение, преподаване и подготовка, без да се оцеляват техните права.

- Засилване на сътрудничеството в областта на оценяването на качеството по пътя на разработването на съпоставими критерии и методологии;

- Засилване на европейските измерения във висшето образование и по-специално при разработването на учебни програми, междуинституционално сътрудничество, схеми за мобилност и интегрирани програми за обучение и подготовка.

Ние се ангажираме да постигнем тези цели в рамките на нашите институционални компетенции, като напълно отчитаме разнообразието от езици, култури, национални системи за образование, както и принципите на университетската автономия.

По този начин се ангажираме да укрепим европейското пространство за висше образование. Тези цели ще постигнем по пътя на междуправителственото сътрудничество, съвместно с европейските неправителствени организации в областта на висшето образование.

Ние очакваме университетите отново да отговорят бързо и положително и да подпомогнат активно това начинание.

Убедени, че изграждането на европейското пространство за висше образование изисква непрекъсната подкрепа, наблюдение и адаптиране към непрекъснато развиващите се нужди, ние решихме да се срещнем отново след 2 години, за да направим оценка на постигнатите резултати и за определяне на следващите стъпки.

Подписана в Болоня на 19 юни 1999 г. от Австрия, Белгия, България, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Исландия, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Холандия, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Испания, Швеция, Конфедерация Швейцария, Великобритания.